

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра українознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філософського факультету

(вказати назву структурного підрозділу)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Професійні тексти у сфері урбаністики
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 03 гуманітарні науки
(шифр і назва)

спеціальність 034 культурологія
(шифр і назва)

освітня програма урбаністичні студії
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

факультет філософський

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою філософського факультету
“_16_” червня 2023 року, протокол №_6_

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Марина КУРУШИНА, канд. філол. наук, доцент, доцент
кафедри українознавства філософського факультету.

Програму схвалено на засіданні кафедри українознавства
Протокол від “12” червня 2023 року № 11

 в. о. завідувача кафедри українознавства
В'ячеслав ПОТОЦЬКИЙ

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником
проектної групи)

назва освітньої програми Урбаністичні студії

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи)

Дмитро ЧОРНИЙ

(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією філософського факультету Харківського
національного університету імені В. Н. Каразіна.

(назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна)

Протокол від “_14_” червня 2023 року №_10_

Голова методичної комісії

Сергій ГОЛІКОВ

(підпис) (прізвища та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Професійні тексти у сфері урбаністики” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки до першого бакалаврського рівня

(назва рівня вищої освіти)

спеціальності (напрямку) 034 культурологія

спеціалізації _____

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни є удосконалення навичок використання мовних засобів відповідно до інтенцій мовця й до ситуації, активізація й розширення лексичного запасу, практикування усного й писемного мовлення, вивчення одиниць спеціальної лексики, обговорення дискусійних питань термінології, розгляд і аналіз доступних лексикографічних і нормативних джерел, у яких зафіксовано загальну й спеціальну лексику, способів побудови текстів про місто і для міста різних жанрів.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни.

- опанування основними нормами сучасної української літературної мови;
- удосконалення навичок оперування фаховою термінологією;
- вироблення вмінь критично аналізувати мовний матеріал з позиції фахівця;
- формування навичок писання, редагування, коригування різножанрових професійних текстів;
- набуття комунікативного досвіду, розвиток навичок фахового усного мовлення, зокрема непідготовленого.

1.3.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є формування наступних загальних компетентностей:

ЗК2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК7 Здатність працювати автономно.

ЗК8 Здатність працювати в команді.

ЗК9 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
 ЗК11 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
 ЗК12 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Формування таких спеціальних (фахових) компетентностей:

ФК1 Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію;
 ФК7 Вміти застосовувати знання, уміння і практичні навички для участі у плануванні та реалізації реформ місцевого самоврядування, запровадженні нових практик в адмініструванні;
 ФК12 Мати навички виконання дослідницьких робіт з культурології, теорії, історії та антропології міст і міського простору, написання аналітичних текстів з урбаністичних проблем;
 ФК14 Здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації.

1.4. Кількість кредитів 4.

1.5. Загальна кількість годин 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	
Семестр	
6-й	
Лекції	
24 год.	
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	
Лабораторні заняття	
-- год.	
Самостійна робота, у тому числі	
72 год.	
Індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання.

Студенти внаслідок вивчення дисципліни мають знати й розуміти:

- основні терміни теорії тексту;
- основні підходи до вивчення й аналізу тексту;
- поняття «професійний текст», «урбаністичний текст»,
- поняття «корпус текстів», «корпус урбаністичних текстів»,
- основні підходи до визначення поняття «дискурс»,

уміти:

- застосовувати основні інструменти для аналізу професійних текстів,
- розрізняти жанрові особливості професійних текстів,
- розрізняти композиційні особливості професійних текстів,
- самостійно створювати різножанрові професійні тексти.

До загальних компетенцій, якими має володіти студент-урбаніст, належать здатність до планування часу, самостійної роботи, роботи в команді та взаємодії з іншими; здатність до проведення досліджень. вміння знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, коментувати й інтерпретувати професійні тексти, робити висновки; здатність структуровано представляти результати досліджень та проєктів, обґрунтовувати свою позицію, приймати конструктивну критику та вести дискусію.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Поняття «текст». Текст і тексти. Текст і дискурс. Гіпертекст.

Тема 1. Вступ. Поняття «текст». План вираження і план змісту.

Тема 2. Багатоманітність текстів. Єдність чи відмінність (єдність у відмінності). Дискурс і його визначення в сучасній лінгвістиці. Текст і дискурс.

Тема 3. Поняття гіпертексту. Можливості гіпертекстів у професійній комунікації.

Розділ 2. Професійні тексти.

Тема 1. Поняття професійної комунікативної компетентності (Н.Чомські).

Тема 2. Типи й жанри професійних текстів.

Тема 3. Усна й письмова реалізація текстів.

Тема 4. Інструменти роботи з професійним текстом.

Тема 5. Слухання й читання професійних текстів. Особливості аналізу й інтерпретації. Написання вторинних текстів.

Тема 6. Створення професійних текстів різних жанрів. Тексти про місто (наукові, публіцистичні, художні). Корпуси текстів про місто. Робота з анотованим корпусом української мови. Особливості створення текстів для міста (тексти-повідомлення, тексти на фасадах, адресні тексти, рекламні тексти тощо). Законодавча база.

3. Структура навчальної дисципліни

<i>Тема 3. Усна й письмова реалізація текстів.</i>		2	2			6					
<i>Тема 4. Інструменти роботи з професійним текстом.</i>		4	6			14					
<i>Тема 5. Слухання й читання професійних текстів. Особливості аналізу й інтерпретації. Написання вторинних текстів.</i>		4	2			6					
<i>Тема 6. Створення професійних текстів різних жанрів. Тексти про місто (наукові, публіцистичні, художні). Корпуси текстів про місто. Робота з анотованим корпусом української мови. Особливості створення текстів для міста (тексти-повідомлення, тексти на фасадах, адресні тексти, рекламні тексти тощо). Законодавча база.</i>		4	2			14					
Разом за розділом 2		18	18			54					
Усього годин	120	24	24			72					

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розділ 1. <i>Тема 1.</i> Вступ. Поняття «текст». План вираження і план змісту.	1
2	<i>Тема 2.</i> Багатоманітність текстів. Єдність чи відмінність (єдність у відмінності). Дискурс і його визначення в сучасній лінгвістиці. Текст і дискурс.	1
3	<i>Тема 3.</i> Поняття гіпертексту. Можливості гіпертекстів у професійній комунікації.	4
4	Розділ 2. <i>Тема 1.</i> Поняття професійної комунікативної компетентності (Н.Чомські).	2
5	<i>Тема 2.</i> Типи й жанри професійних текстів.	4
6	<i>Тема 3.</i> Усна й письмова реалізація текстів.	2
7	<i>Тема 4.</i> Інструменти роботи з професійним текстом.	6
8	<i>Тема 5.</i> Слухання й читання професійних текстів. Особливості аналізу й інтерпретації. Написання вторинних текстів.	2
9	<i>Тема 6.</i> Створення професійних текстів різних жанрів. Тексти про місто (наукові, публіцистичні, художні). Корпуси текстів про місто. Робота з анотованим корпусом української мови. Особливості створення текстів для міста (тексти-повідомлення, тексти на фасадах, адресні тексти, рекламні тексти тощо). Законодавча база.	2
	Разом	24

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Розділ 1. <i>Тема 1.</i> Вступ. Поняття «текст». План вираження і план змісту.	6
2	<i>Тема 2.</i> Багатоманітність текстів. Єдність чи відмінність (єдність у відмінності). Дискурс і його визначення в сучасній лінгвістиці. Текст і дискурс.	6
3	<i>Тема 3.</i> Поняття гіпертексту. Можливості гіпертекстів у професійній комунікації.	6
4	Розділ 2. <i>Тема 1.</i> Поняття професійної комунікативної компетентності (Н.Чомські).	6
5	<i>Тема 2.</i> Типи й жанри професійних текстів.	8

6	Тема 3. Усна й письмова реалізація текстів.	6
7	Тема 4. Інструменти роботи з професійним текстом.	14
8	Тема 5. Слухання й читання професійних текстів. Особливості аналізу й інтерпретації. Написання вторинних текстів.	6
9	Тема 6. Створення професійних текстів різних жанрів. Тексти про місто (наукові, публіцистичні, художні). Корпуси текстів про місто. Робота з анотованим корпусом української мови. Особливості створення текстів для міста (тексти-повідомлення, тексти на фасадах, адресні тексти, рекламні тексти тощо). Законодавча база.	14
	Разом	72

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

7. Методи навчання

Лекції, практичні заняття, самостійна робота.

8. Методи контролю

Поточне тематичне індивідуальне оцінювання, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, виконання вправ, самоконтроль, наукове повідомлення, аудиторна робота.

Підсумкове оцінювання – письмова залікова робота.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання, атестації (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Здобувач освіти не допускається до складання заліку, якщо він не набрав впродовж семестру 10 балів.

Критерії оцінювання залікового завдання.

40 балів – професійний текст відповідає поставленій меті, має відповідну композицію, частини пов'язані між собою, грамотно оформлений, оформлений відповідно до вимог до такого типу текстів.

30 балів -- професійний текст відповідає поставленій меті, має відповідну композицію, частини загалом пов'язані між собою, грамотно оформлений, оформлений з незначними недоліками відповідно до вимог до такого типу текстів.

20 балів -- професійний текст відповідає поставленій меті, загалом має відповідну композицію, не всі частини пов'язані між собою, грамотно оформлений, оформлений

відповідно до вимог до такого типу текстів, є незначні недоліки в оформленні (граматичні й формальні).

10 балів -- професійний текст відповідає поставленій меті, порушено основні композиційні принципи, не всі частини пов'язані між собою, є незначні недоліки в оформленні (граматичні й формальні).

0 балів -- професійний текст не відповідає поставленій меті, не має продуманої композиції, не всі частини пов'язані між собою, є значні недоліки в оформленні (граматичні й формальні).є незначні недоліки в оформленні (граматичні й формальні).

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання													Залік	Сума
Розділ 1			Розділ 2						Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом			
T 1	T 2	T 3	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6						
5	2	3	5	5	5	5	5	5	20	—	60	40	100	

T1, T2... – теми розділів

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	Для чотирирівневої шкали оцінювання	Для дворівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно	зараховано
70–89	добре	
50–69	задовільно	
1–49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Eco, Umberto. *The Role of the Reader: Explorations in the Semiotics of Texts*. Milton Keynes: Lightning Source UK, 2011.
2. Lotman, Juri M.; Vjatcheslav V. Ivanov; Pjatigorskij, Aleksandr M.; Toporov, Vladimir N.; Uspenskij, Boris A. Theses on the semiotic study of cultures (as applied to Slavic texts) In: Salupere, Silvi; Torop, Peeter; Kull, Kalevi (eds.) *Beginnings of the Semiotics of Culture*. (Tartu Semiotics Library 13), 51–77. Tartu: University of Tartu Press, 2013[1973].
3. Lynch, Kevin. *The Image of the City*. Cambridge, London: MIT Press, 1960.
4. Norbert-Schulz, Christian. *Genius loci. Towards a phenomenology of architecture*. Edinburgh college of art library, 2004.
5. Eco, Umberto. *The Role of the Reader: Explorations in the Semiotics of Texts*. Milton Keynes: Lightning Source UK, 2011.
6. Lotman, Juri M.; Vjatcheslav V. Ivanov; Pjatigorskij, Aleksandr M.; Toporov, Vladimir N.; Uspenskij, Boris A. Theses on the semiotic study of cultures (as applied to Slavic texts) In: Salupere, Silvi; Torop, Peeter; Kull, Kalevi (eds.) *Beginnings of the Semiotics of Culture*. (Tartu Semiotics Library 13), 51–77. Tartu: University of Tartu Press, 2013[1973].
7. Lynch, Kevin. *The Image of the City*. Cambridge, London: MIT Press, 1960.
8. Norbert-Schulz, Christian. *Genius loci. Towards a phenomenology of architecture*. Edinburgh college of art library, 2004.
9. Мінк, Ж. «Геополітика, примирення та ігри з минулим: на шляху до нової пояснювальної парадигми колективної пам'яті». Офіційний сайт часопису Україна модерна, https://uamoderna.com/images/archiv/15/4_UM_15_PolitykaPamiati_Mink.pdf

Допоміжна

1. Вишневський Я. Л. *Самотність у Мережі /переклад з польської*. Харків: Видавництво «Ранок»: Фабула, 2022. 368 с.
2. Вишневський Я. Л. *Зміщення спектру /переклад з польської*. Харків: Видавництво «Ранок»: Фабула, 2022. 448 с.
3. Краєвський М. *Голова Мінотавра*. Львів: Урбіно, 2020. 288 с. Lotman, Juri, *Culture and Explosion*, translated by Wilma Clark, edited by Marina Grishakova, Berlin: Mouton de Gruyter, 2009.
4. Merleau-Ponty, Maurice. *Phenomenology of Perception: Translated from the French by Colin Smith*. London: Routledge & Kegan Paul, 1967.
5. Мішель Фуко. *Інші простори // Рухливий простір. Міждисциплінарна онтологія*. К.: Медуза, 2019. С. 30–40.
6. Robert Venturi. *Complexity and contradiction in architecture*. NY.: MoMA, 2012.
7. Паскаль Гілен. *Музейна хронотопіка: про репрезентацію минулого в музеї*. Харків: IST Publishing, 2019. С. 87–117.
8. Foucault, M. «Des espaces autres», *Architecture, mouvement, continuité* 5 (octobre) (1984): 46–49.
9. Нарвселіус, Е. «Аромат пам'яті з присмаком ностальгії: тематичні ресторани в пограниччях Центрально-Східної Європи». Офіційний сайт часопису Україна модерна, <https://uamoderna.com/md/narvselius-thematic-restaurants-cee>.
10. Курушина М. *Назви готелів, ресторанів і продукції як "подвійні дзеркала" символів міста // У пошуках обличчя міста: Практики саморепрезентації міст України в індустріальну та постіндустріальну добу, колект. монограф./ Ред. кол.: Кравченко В. (заг. ред.), Посохов С. (заг. ред.), Куліков В., Любавський Р., Рачков Є. Міністерство освіти і науки України; Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна. – Харків: Видавництво Точка, 2021. С. 398-408.*
11. Курушина, М. *Образи українських міст у наративах воєнного часу. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Історія», вип. 62, 2022, с. 181-202. DOI: <https://www.doi.org/10.26565/2220-7929-2022-62-08>.*
12. Снітко І.А., Курушина М.А. *Автентична та сучасна символіка в архітектурному й культурному просторі міста // Вісник ХНУ імені В.Н.Каразіна. Серія "Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки". Вип. 25, 2017. - С. 33-44.*

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

Проект "Україна після урбіциду: відновлення міст і громад":

https://www.youtube.com/playlist?list=PLJfosTs9nc5pPTGp1JulDlce_Dbf4kMP

Від руїн до хмарочосів. Як відроджувався Роттердам: <https://www.youtube.com/watch?v=tlFBfTR00JQ&t=21s>

The Strong Towns Podcast: <https://www.strongtowns.org/podcast>

About Buildings + Cities:

<https://podcasts.google.com/feed/aHR0cHM6Ly9waW5lY2FzdC5jb20vZmVlZC9BYm91dC1CdWlsZGluZ3MtQW5kLUNpdGllcw?ved=0CAUQrrcFahcKEwjA4LCX467qAhUAAAAAHQAAAAAQcw>

П'ятий район: <https://urbanspaceradio.com/archives/seasons/piyatj-rajon-2019>

Центр міської історії: <https://www.youtube.com/@lvivcentermedia>

CityFace Project & City and War Project: https://www.youtube.com/@CityFace_CityWar